

ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ

УДК 17.032+371+159.924+17.0212
DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2024.1.25>

Гончарова Ольга Євгеніївна

кандидат технічних наук, доцент,
докторантка кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
вул. Старопортофранківська 26, Одеса, Україна
orcid.org/0000-0003-1025-375X

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ОСВІТА ЯК ОСНОВА КРЕАТИВНОЇ/ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

***Актуальність проблеми.** Глобалізація як одна з основних тенденцій розвитку сучасного суспільства і її наслідки ведуть до уніфікації, знеособлення національних освітніх систем освіти. Разом з тим, вкрай необхідно для держав, що розвиваються надолужити своє відставання від лідерів у всіх галузях і, перш за все, в освіті, зберігаючи при цьому свою природну культурну унікальність. Даний варіант представляється можливим при переході суспільства і особистості в інший якісний стан. При зверненні до специфіки різних освітніх контекстів необхідно розуміння значень мультикультуралізму і глобальних цінностей як основи прогресу, не забуваючи при цьому про історично сформовані цінності свого соціуму. Це можливо при імплементації інтелектуального розвитку творчої особистості як ціннісного пріоритету освіти. Що призводить до пізнавального інтересу до створення системи інтелектуальної освіти.*

***Метою дослідження** є аналіз сутнісного потенціалу інтелектуальної освіти як основи творчої особистості. **Методологічною основою дослідження** є науково-пізнавальні підходи: антропологічний; синтез культурологічного і конкретно-історичного підходів. У роботі в широкому полі осмислення застосовано системний метод. Також використані методи порівняння, узагальнення та аналогії; методи аналізу і синтезу, індукції і дедукції. Особлива увага приділена соціокультурному та синергетичному підходам.*

***Результати дослідження.** Визначено розуміння інтелекту як розумово-когнітивної здатності індивідууму максимально розкрити свої здібності у будь-яких умовах, що дозволяє йому швидко і якісно адаптуватися до нових соціокультурних основ буття. З'ясовано системні властивості безперервної освіти, які надають такі загальні, інваріантні щодо рівня і профілю якості: гнучкість, динамічність, варіативність, адаптивність, стабільність, прогностичність, спадкоємність, цілісність. Впроваджено визначення інтелектуальної освіти як методу творчого, продуктивного засвоєння знань на основі проблемного вирішення завдань соціокультурної діяльності за допомогою мислення, активних розумових операцій, системи проб і помилок, самостійності, бажання пізнавати світ. Показано значущість креативно-евристичного підходу у створенні системи інтелектуальної освіти творчої особистості.*

***Ключові слова:** освіта, інтелект, інтелектуальна освіта, цінності, суспільство, мораль, особистість, творча особистість, креативність, евристичність.*

Вступ. Перебуваючи сьогодні на піку цивілізаційних викликів сучасності сучасне суспільство як ніколи зацікавлене в застосуванні всіх своїх інтелектуальних можливостей для подолання криз моралі та людяності. Проблема розвитку інтелектуальних сил творчої особистості набуває статусу глобального соціального замовлення ХХІ століття. Інтелектуалізація впливає на ціннісні орієнтації, культуру особистості, традиції і норми людства. Творча особистість в умовах інтелектуально-інформаційної революції повинна володіти особливим змістом

таланту і геніальності розвитку свого потенціалу. Допомогти їй виробити в собі такі підстави – найважливіша із завдань освітніх систем.

У програмних документах ЮНЕСКО знаходиться відображення світова тенденція осмислення проблеми розвитку інтелекту, що сформувалася в руслі розвитку концепції безперервної освіти (П. Легранд, Е. Фауре та інші) як нової парадигми мислення людини, яка прагне до постійного збагачення особистісного потенціалу відповідно до ідеалів повноцінної самореалізації [6; 7]. Дотримуючись освітньої політики формування у творчої особистості готовності до інтелектуального і духовного самовдосконалення протягом усього життя, освітні системи розвинених держав переходять на нові моделі навчання, що розвиває інтелектуальну культуру людини, що тяжіє до пізнання.

Зростаюча потреба в посиленні розвиваючої спрямованості навчання актуальна і в Україні, де в рамках реформування системи освіти висувається завдання підготовки творчо мислячого фахівця. Це тим більш важливо, враховуючи безперервну російську агресію. Тому українському суспільству вкрай необхідне підвищення якості освіти та формування кадрово-інтелектуального потенціалу, що відповідає сучасним вимогам розвитку держави.

Мета дослідження – дослідження сутнісного потенціалу інтелектуальної освіти як основи творчої особистості.

Завдання дослідження:

1. З'ясувати філософські концептуальні основи інтелектуальної освіти.
2. Визначити роль моралі в системі інтелектуальної освіти.
3. Дослідити можливості технології інтелектуальної освіти в сучасному українському суспільстві.
4. Показати перспективи інтелектуального потенціалу творчої особистості.

Об'єкт дослідження – інтелектуальна освіта.

Предмет дослідження – інтелектуальна освіта як основа творчої особистості.

Методологічна база дослідження. Методологічною основою дослідження є науково-пізнавальні підходи: антропологічний (М. Бубер, В. Дільтей, Е. Кассіер та інші), що визнає людину самоціллю суспільного розвитку, в тому числі, і системи освіти; синтез культурологічного і конкретно-історичного підходів, що відображають прагнення до розуміння традицій освіти в умовах іншої культури.

У роботі в широкому полі осмислення застосовано системний метод, що допомогло розглянути освіту як частину соціокультурної системи, як її системоутворюючий елемент, а також як самостійну систему, здатну до відтворення і розвитку. Застосування системного методу дозволяє представити освіту як складний об'єкт з різноманітними зв'язками і відносинами, краще зрозуміти, як вони збудовані всередині нього, так і в зовнішньому оточенні; вивчити механізми його зміни. Процеси, що відбуваються в освіті в умовах світу, який глобалізується, розглядаються в загальному (діалектичному) взаємозв'язку явищ, системного уявлення освіти в його різноманітності і цілісності. Методи порівняння, узагальнення та аналогії були використані у контексті теоретичних досліджень з філософії та методології освіти, що сприяло усвідомленню концептуальних ідей універсальності і єдності освітнього процесу, розвитку і перспектив формування світового інтелектуального освітнього простору. Також були використані методи аналізу і синтезу, індукції і дедукції, що дозволило концептуально осмислити гуманістичну природу інтелектуальної освіти, значення моралі при формуванні творчої особистості.

Особлива увага приділена соціокультурному підходу в сучасному контекстуальному полі розробленого Є. Р. Борінштейном [1], коли суспільство розуміється як єдність культури і соціальності, утворених і перетворюваних діяльністю людини, при цьому культурні та соціальні відносини співвідносяться як рівновпливові, доповнені ситуаційним аналізом, що дозволяє простежити трансформацію сучасної освіти в діалектиці протиріч глобального і локального, універсального і партикулярного (по Т. Парсонсу), традиціоналізації і модернізації. Також слід відзначити синергетичний підхід впроваджений в сучасне українське наукове знання І. В. Єршовою-Бабенко [8].

Результати дослідження. У сьогоденні рівень освіченості і культури суспільства, можливість запобігання цивілізаційних криз багатьма дослідниками пов'язуються з фундаментальністю освіти [5]. Взагалі еталоном може бути тільки фундаментальна наукова освіта, головна мета якої – поширення наукового знання як невід'ємної частини світової культури. Така фундаментальність – це з'єднання наукового знання і освітнього процесу, що дозволяє людині усвідомити той факт, що ми живемо за законами природи і суспільства. Фундаментальні знання носять стрижневий, системоутворюючий, методологічно значимий характер. Вироблені на їх основі вміння думати, самостійно здобувати знання дозволяють творчій особистості вибрати спеціальність або професію, а також змінити їх у разі необхідності. Крім того, чим краще розвинена і структурно організована когнітивна система у особистості, тим довше і міцніше зберігається в пам'яті досліджуваній матеріал.

Найбільш розвинутою і структурно організованою є наукова когнітивна система. Наука є найважливішою сферою людської життєдіяльності, що лежить в основі розвитку сучасної цивілізації, орієнтованої на отримання істинного знання про навколишній світ і саму людину, яке можна втілити на практиці. Одна з найважливіших сутнісних ознак науки полягає в тому, що вона є різновидом пізнавальної діяльності і продукує особливий вид знань. Наука не може замінити собою всіх форм пізнання світу, всієї культури. І все, що вислизає з її поля зору, компенсують інші форми духовного осягнення світу, – культура, цивілізація, мистецтво, моральність, гуманність, філософія. Однак наукове пізнання являє собою досить жорстку модель генерації знань, що породжує метамодерне соціокультурне поле, яке значно тісніше взаємодіє з новими знаннями, ніж окремі розбалансовані явища.

Системні властивості безперервної освіти надають такі загальні, інваріантні щодо рівня і профілю якості як гнучкість, динамічність, варіативність, адаптивність, стабільність, прогностичність, спадкоємність, цілісність.

Освіта повинна бути спрямована в майбутнє, оскільки випускники закладів освіти будь-якого типу будуть жити та працювати в істотно нових для них умовах, завжди відрізняються від умов їх власне навчальної діяльності. В цьому і полягає соціальна значимість феномена безперервної освіти.

Як вірно зазначають Є. Р. Борінштейн та А. О. Добролюбський: «Освіта є гармонією факторів (історико-соціокультурних, економічних, демографічних, екологічних, етнопсихологічних, медичних), відображених в ідеології, змісті та технології виховання і навчання» [4, с. 21]. Отже, можемо помітити, що освіта в сучасному українському суспільстві як процес уявляє собою трансляцію особистості культури – як сукупності всіх досягнень людства, що можуть бути передані людям або іншим розумним істотам. А саме сукупність досягнень людства можна уявити як результативні досягнення, тобто відповідні доконаним фактом, таким, наприклад, як твори мистецтва, і інструментальні, які дозволяють направлено впливати на світ і на себе як особистість в ньому. І якщо перші змістовно можуть носити, в тому числі, і позанауковий характер, то другі повинні мати виключно наукову основу, що забезпечує адекватність взаємодії зі світом.

Звідси можемо виділити важливість розуміння **освіти** як процесу і результату трансляції досягнень людства переважно науковими засобами. Тоді будь-яке знання вимагатиме наукового підходу при передачі інформації. Саме тому важливим є розвиток людини, її бажання до пізнавальної діяльності, коли формуються навички інтелектуального способу життя. Отже, необхідно створити у особистості бажання займатися інтелектуальною діяльністю.

Поняття «інтелект» визначається дослідниками по-різному. Розумові здібності складають основу інтелекту, є по відношенню до нього системоутворюючим фактором, але не всією системою. Поряд з ними невід'ємними елементами інтелекту вважають різноманітні види здібностей: атенційні, мнемічні, імажнітивні та інші. Виходячи з мети і спрямованості роботи ми розуміємо під **інтелектом** розумово-когнітивну здатність індивідууму максимально розкрити свої здібності у будь-яких умовах, що дозволяє йому швидко і якісно адаптуватися до нових соціокультурних основ буття. Саме інтелектуальні прояви особистості виступають

в якості соціального механізму, що протистоїть регресивним лініям у розвитку суспільства. Робота інтелекту – це гарантія особистої свободи людини і самодостатності його індивідуальної долі. Тому успішність роботи інтелектуальної людини визначається адекватністю пізнавальної взаємодії людини зі світом. Тобто, ми стверджуємо важливість науково-пізнавальної моделі інтелекту.

Інтелект безпосередньо впливає на область формування обдарованості. Адже інтелект виступає як зброя захисту будь-якого усвідомленого таланту, так як будує під нього міцний фундамент на основі вроджених схильностей і здібностей, підкріплених спеціально набутими знаннями, вміннями і навичками, спеціально сформованими компетенціями і компетентностями. Самостійний усвідомлений вибір – один з найпотужніших способів подолання невдач, проблем, розчарувань. Для особистості в першу чергу необхідно розвивати інтелект – по-перше, як засіб захисту і умова розвитку таланту – по-друге – як вміння пристосовуватися до навколишньої дійсності з метою оптимальності і успішності будь-якої власної діяльності. Але талант необхідно розвивати. Тому ми і досліджуємо саме інтелектуальну освіту як найкращий засіб розвитку талантів творчої особистості.

В системі інтелектуальної освіти створюються можливості формування теоретичного і практичного мислення, розвитку інтелекту людини. Тому **інтелектуальна освіта** являє собою метод творчого, продуктивного засвоєння знань на основі проблемного вирішення завдань соціокультурної діяльності за допомогою мислення, активних розумових операцій, системи проб і помилок, самостійності, бажання пізнавати світ. Отже, дана освіта сприяє не тільки інтелектуальному розвитку, а й активному розвитку особистісних якостей.

Пріоритет особистісного сенсу і цінностей творчої особистості призводить до необхідності враховувати все різноманіття індивідуальних здібностей, можливостей, потреб, що реалізуються в освітньому процесі. Тому спрямованість інтелектуальної моделі освітнього процесу на розвиток інтелекту та особистісних якостей виставляє вимоги поглиблення і розширення, багатофункціональності та різноманіття змісту освіти.

У змісті освіти на основі інтелектуальної моделі передбачається максимальне творче різноманіття, що дозволяє розвивати логічне, абстрактне, просторове, образне, дедуктивно-індуктивне мислення і різні функціональні можливості творчої особистості. Така організація змісту освіти забезпечить інтелектуальний розвиток, формування метаздібностей і метазнань, розвиток особистісних якостей і просторово-часову синергетичну многопараметричність та багатофакторність соціалізації.

Найважливішим показником інтелектуально-особистісного розвитку людини є засвоєння способів діяльності. Виділення та оформлення нових способів пізнання може відбуватися, якщо створені максимальні умови для творчої діяльності, коли особливе значення надається рефлексії як універсальної здатності мислення, як методу розвитку творчої унікальності особистості, що призводить до необхідності створення спеціального рефлексивного середовища. Таким чином, важливо розуміння рефлексії як необхідної умови в інтелектуально-особистісному розвитку людини.

Сьогодні для нас уявляється першочерговим обговорення в рамках інтелектуальної освіти творчої особистості проблеми засвоєння моралі як основи розвитку сучасної людини. Саме зараз, коли кожного дня громадяни України гинуть внаслідок нелюдської російської агресії, відповідально наголосити на присутності категоричного імперативу моралі у змістовній частині освіти. Творча особистість в процесі навчання повинна розуміти важливість не тільки установлення відносин з іншими людьми і соціальними групами, а й першорядність морально-етичних цінностей при розвитку інтелектуальних і особистісних якостей.

Змістовний компонент моделі інтелектуальної освіти розкривається у формуванні умінь і якостей, які необхідно розвинути в процесі навчання творчої особистості, щоб досягти максимального розкриття таланту і геніальності в людині. Освітній результат передбачає наявність певних якостей і творчих характеристик особистостей, має багатоплановий, багатогранний характер. У науково-практичних моделях інтелектуальної підготовки мислення найчастіше

представлено як система компонентів когнітивної діяльності, метапізнавальної діяльності та морально-етичної спрямованості, які декомпонуються на різні групи (базові способи мислення, комплексні розумові процедури; операційні засоби осмислення і саморегуляції процесу мислення, когнітивні диспозиції, інтелектуально ціннісні якості, цінності гуманізації та гуманітаризації).

Процес навчання інтелектуальному мисленню передбачає зміну розумових схем індивіда, що досягається за умови поетапного освоєння інтелектуальних умінь і якостей, оскільки розумові операції нижче лежачих рівнів виступають в ролі «будівельного матеріалу» для більш складних; формування метакогнітивних умінь і інтелектуально-ціннісних якостей вимагає більш тривалого часу для формування, в порівнянні з прийомами когнітивної діяльності. Виходячи з цього, ми порахували можливим позначити особливості мислення у вигляді рівнів інтелектуального зростання. Рівень когнітивних умінь передбачає освоєння розумових операцій логічного і проблемного мислення першого і другого порядку складності. Освоєння рівня метакогнітивних умінь передбачає готовність до Автономної інтелектуальної діяльності; підвищення рівня самосвідомості і сформованість ціннісних орієнтацій на IP означають наближення до ідеалу високого рівня мислення. Цей освітній результат дає додаткові переваги особистісного зростання у вигляді розкутого мислення, підвищення рівня знань, ефективного комунікування, освоєння методів науки, підвищення самооцінки, здатності до постійного саморозвитку.

Одним з факторів ефективної інтелектуальної освіти є якість складання навчальних програм, які повинні сприяти розвитку самостійності і передбачати формування основних категорій інтелектуального мислення, що виражаються в показниках концептуального знання, умінь глибокого проникнення в сенс, раціонального міркування, побудови висновків і суджень, вирішення проблем, прийняття зважених рішень, умінь створювати тексти і проводити систематичне дослідження.

Таким чином буде здійснено перехід у розвитку до більш високого рівня мислення, починаючи з базових інтелектуальних умінь через освоєння процедур інтелектуальної продуктивності, до інтелектуально-ціннісних якостей, що ведуть до самоактуалізації/самоідентифікації і саморозвитку.

Людина, яка усвідомила необхідність формування інструментарію інтелектуальної діяльності, завдяки своїм самоактуалізації/самоідентифікації і саморозвитку, задається питанням про стратегію прогресу творчого начала. У контексті інтелектуальної освіти нам здається значущим приділити увагу креативно-евристичному підходу. Креативність є здатністю людини генерувати ідеї, знаходити нестандартні рішення проблем і створювати щось нове і оригінальне. Креативні люди вміють помічати несподівані зв'язки між явищами і об'єктами, виходити за рамки стандартного мислення. Для цього необхідно використовувати одночасно логіку і уяву – тобто аналізувати проблему і нестандартно мислити. А евристичність – це один з обов'язкових компонентів прояву таланту, що пов'язується зі спонтанністю, індивідуальністю, самобутністю, неповторністю. Виходячи з цього ми можемо говорити, що інтелект дозволяє реалізуватися креативно-евристичному началу особистості, знайти оптимальний вихід для її творчої синергії.

І завдяки освіті ми можемо створити певну систему навчання самореалізації та самоактуалізації творчої особистості. Тоді викладання направлено на деяку послідовність дій, а саме: вміння сформулювати бажане, встановити причину і наслідок власних вчинків, успішно вирішувати життєві завдання. А це можливо як раз завдяки програми розвитку творчої особисті, яку розробляє кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» і завідувач цієї кафедри Є.Р.Борінштейн особисто [2; 3].

Висновки. Аналіз змісту і тенденцій дослідницьких пошуків дають нам можливість виділити базисні ідеї інтелектуальної освіти:

- у центрі освітньої системи – особистість, яка спрямована на розвиток свого інтелектуального потенціалу як частина професійного та індивідуального розвитку;
- освітній процес повинен бути спрямований на формування самостійності кожного індивідуума з орієнтацією на закладені в ньому ознаки таланту, яким необхідно допомогти реалізуватися;

– інтелектуальну освіту необхідно орієнтувати на виховання таких якостей, як вольові риси, моральність, відповідальність, емоційна рівновага, культура, цивілізованість, повага до інтелектуальної праці, здатність до вдосконалення;

– освіта самоконструюється працею та інтелектуальними зусиллями студентів. Мислення – головний інструмент оволодіння знаннями, тому і ефективному мисленню необхідно спеціально навчати;

– функція інтелектрозвиваючої освіти – вказати людині шлях пізнання, виробити у неї наукові уявлення про інтелектуальну діяльність;

– навчальна програма на всіх етапах безперервної освіти може переосмислюватися в ракурсі ідеї самобудівництва – *currere* замість *curriculum* («навчальний маршрут»); зміст дисципліни розглядається як потенційна можливість для роботи з формування інтелектуальних умінь, контекст для практики критичних роздумів.

Мораль є одним з основних факторів існування інтелектуальної освіти як такої, бо без моралі це буде раціонально-прагматична освіта, де людяність взагалі не є цінністю особистості, соціуму, суспільства.

Інтелектуальна освіта в сучасному українському суспільстві є пріоритетом розвитку держави та творчої особистості. Саме тому існує багата кількість програм, спрямованих на прогрес творчої особистості.

Саме творча особистість, реалізуючи свою креативно-евристичну сутність, є фундаментом вільного демократичного суспільства, де можливості особистост практично ніяк не обмежені.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Борінштейн Є.Р. Особливості соціокультурної трансформації сучасного українського суспільства: Монографія. Одеса: Астропринт, 2006. 400 с.
2. Борінштейн Є.Р. Стратегії формування творчої особистості: методи, форми, прийоми // Стратегії формування творчої особистості: методи, прийоми, форми: колективна монографія / авт. кол. В.Г. Кремень та інші. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2020. С. 59–96.
3. Борінштейн Є.Р. Творча особистість у вимірі філософії: методичні рекомендації. Одеса, 2023. 32 с.
4. Борінштейн Є.Р., Добролюбський А.О. Історико-культурне значення освіти. Освіта та соціалізація особистості: матеріали X Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених. Одеса, 22-23 квітня 2022 р. 92 с.
5. Добронравова І. Фундаментальна наука – фундаментальна освіта. Філософія освіти. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2006. № 3. С. 134–144.
6. Learning to be: the world of education today and tomorrow / Faure Edgar and others. Paris: UNESCO, 1972. 313 p.
7. Lengrand Paul. An introduction to lifelong education. London: Croom Helm, 1975. 156 p.
8. Yershova-Babenko I.V. Theoretical foundations of psychosynergetics as the psychological principles – theoretical and practical introduction of the competence approach in high education of Ukraine / I. V. Yershova-Babenko, N. V. Kryvtsova // Theory and practice of introduction of competence approach to higher education in Ukraine: monograph / Ministry of Education and Science of Ukraine, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University; edit. I.M. Trubavina, S T. Zolotukhina; responsible for the issue S.Ye. Luparenko. – Vienna: Premier Publishing, 2019. – P. 11–21.

REFERENCES

1. Borinshtein Ye.R. Osoblyvosti sotsiokulturnoi transformatsii suchasnoho ukrainskoho suspilstva: Monohrafiia [Features of socio-cultural transformation of modern Ukrainian society: monograph]. Odesa: Astroprynt, 2006. 400 s.
2. Borinshtein Ye.R. Stratehii formuvannia tvorchoi osobystosti: metody, formy, pryiony [Strategies for the formation of creative personality: methods, forms, techniques] // Stratehii formuvannia tvorchoi osobystosti: metody, pryiony, formy: kolektyvna monohrafiia / avt. kol. V.H. Kremen ta inshi. Kyiv: Instytut obdarovanoi dytyny NAPN Ukrainy, 2020. S. 59–96.

3. Borinshtein Ye.R. Tvorchа osobystist u vymiri filosofii: metodychni rekomendatsii [Creative personality in the dimension of philosophy: Methodical recommendations]. Odesa, 2023. 32 s.

4. Borinshtein Ye.R., Dobroliubskiy A.O. Istoryko-kulturne znachennia osvity [Historical and cultural importance of education]. Osvita ta sotsializatsiia osobystosti: materialy Kh Internet-konferentsii здобувачив vyshchoi osvity i molodykh uchenykh. Odesa, 22–23 kvitnia 2022 r. 92 s.

5. Dobronravova I. Fundamentalna nauka – fundamentalna osvita [Fundamental science – fundamental education]. Filosofii osvity. Kyiv: NPU im. M. P. Drahomanova, 2006. № 3. S. 134-144.

6. Learning to be: the world of education today and tomorrow / Faure Edgar and others. Paris: UNESCO, 1972. 313 p.

7. Lengrand Paul. An introduction to lifelong education. London: Croom Helm, 1975. 156 r.

8. Yershova-Babenko I.V. Theoretical foundations of psyhosynergetics as the psychological principles – theoretical and practical introduction of the competence approach in high education of Ukraine / I. V. Yershova-Babenko, N. V. Kryvtsova // Theory and practice of introduction of competence approach to higher education in Ukraine: monograph / Ministry of Education and Science of Ukraine, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University; edit. I.M. Trubavina, S T. Zolotukhina; responsible for the issue S.Ye. Luparenko. – Vienna: Premier Publishing, 2019. – P. 11–21.

Honcharova Olha Yevheniivna

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor,
 Doctoral student at the Department of Philosophy, Sociology
 and Management of Socio-Cultural Activities
 South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky
 26, Staroportofrankivska str., Odesa, Ukraine
 orcid.org/0000-0003-1025-375X

INTELLECTUAL EDUCATION AS THE BASIS OF A CREATIVE PERSONALITY

Relevance of the problem. *Globalization as one of the main trends in the development of modern society and its consequences lead to the unification and depersonalization of national educational systems of Education. At the same time, it is imperative for developing countries to make up for their lag behind leaders in all fields and, above all, in education, while maintaining their natural cultural uniqueness. This option is possible during the transition of society and the individual to a different qualitative state. When referring to the specifics of various educational contexts, it is necessary to understand the meanings of multiculturalism and global values as the basis for progress, while not forgetting the historically established values of one's society. This is possible when implementing the intellectual development of a creative personality as a value priority of Education. This leads to a cognitive interest in creating an intellectual education system.*

The purpose of the research is to analyze the essential potential of intellectual education as the basis of a creative personality. **The methodological basis of the research** is scientific and cognitive approaches: anthropological; synthesis of cultural and concrete historical approaches. The work uses a systematic method in a wide field of understanding. Methods of comparison, generalization and analogy; methods of analysis and synthesis, induction and deduction are also used. Special attention is paid to socio-cultural and synergistic approaches.

Research results. *The understanding of intelligence as the mental and cognitive ability of an individual to maximize their abilities in any conditions is defined, which allows them to quickly and efficiently adapt to the new sociocultural foundations of being. The system properties of continuous education that provide such general, invariant qualities in relation to the level and profile are clarified: flexibility, dynamism, variability, adaptability, stability, prognostically, continuity, integrity. The definition of intellectual education as a method of creative, productive assimilation of knowledge on the basis of problem-solving problems of sociocultural activity through thinking, active mental operations, a system of trial and error; independence, and the desire to learn about the world is introduced. The significance of the creative-heuristic approach in creating a system of intellectual education of a creative person is shown.*

Key words: education, intelligence, intellectual education, values, society, morality, personality, creative personality, creativity, eurystic.